

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/15/2022
Identifikačné číslo spisu: 6107209525
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6107209525.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: N & V DESIGN, spol. s.r.o., so sídlom Slepá 3, 811 01 Bratislava, IČO: 31 349 030, právne zastúpeného GHS Legal, s.r.o., advokátskou kanceláriou, so sídlom Lazaretská 3/A, 811 08 Bratislava, IČO: 47 232 544, v mene ktorej koná JUDr. Pavol Horňák, LL.M., PhD. ako advokát a konateľ, Lazaretská 3/A, 811 08 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, proti žalovanému: Múzeum Slovenského národného povstania, so sídlom Kapitulská 23, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 35 986 077, zastúpenému KOVAL & spol., s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Komenského 3, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 31 605 851, v mene ktorej koná JUDr. Peter Púchovský, ako advokát a konateľ, o zaplatenie 193 615,52 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cb/124/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24. januára 2019, č. k. 43Cob/34/2018-1129, v časti II., III., IV. a V. výroku, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24. januára 2019, č. k. 43Cob/34/2018-1129, v časti jeho II., IV. a V. výroku, spolu s obsahovo nadväzujúcim uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 27. septembra 2019, č. k. 63Cb/124/2007-1366 z r u š u j e a v e c v rozsahu zrušenia v r a c i a Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.
- II. V ostatnej časti dovolanie žalobcu o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom zo dňa 18. septembra 2017, č. k. 63Cb/124/2007-948, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť istinu vo výške 193 615,52 eur s príslušenstvom spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,04 % za každý deň omeškania z dlžnej sumy odo dňa 26. júla 2006 do zaplatenia, zmluvnú pokutu vo výške 0,05 % za každý deň omeškania z dlžnej sumy odo dňa 26. júla 2006 do zaplatenia, a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Žalobca sa žalobou doručenou na súd prvej inštancie dňa 23. mája 2007 domáhal od žalovaného zaplatenia istiny vo výške 5 832 861,20 Sk (193 615,52 eur) s príslušenstvom. Svoj nárok žalobca odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel dňa 15. január 2014 Zmluvu o dielo (ďalej len „Zmluva o

dielo“), predmetom ktorej bolo zhotovenie diela - Nová expozícia Múzea SNP k 60. výročiu SNP (ďalej len „dielo“). Za vykonanie diela a prác s tým súvisiacich žalobca vystavil žalovanému faktúru č. 29/2006 na sumu vo výške 5 832 861,20 Sk (ďalej len „faktúra“). Nakoľko žalovaný predmetnú faktúru žalobcovi neuhradil ani napriek výzvam, žalobca si vo vzťahu k žalovanému uplatnil aj úroky z omeškania vo výške 0,04 % za každý deň omeškania z dlžnej sumy odo dňa 26. júla 2006 do zaplatenia, zmluvnú pokutu vo výške 0,05 % za každý deň omeškania z dlžnej sumy odo dňa 26. júla 2006 do zaplatenia spolu s náhradou trov konania.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania posúdil žalobu ako dôvodnú. Medzi sporovými stranami nebolo sporné, že došlo k uzavretiu Zmluvy o dielo spolu s dodatkami č. 1 - 3. Vzhľadom na listinné dôkazy mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovanému vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi celkovú cenu diela vo výške 29 938 696,50 Sk, a to na základe jednotlivých faktúr vystavených žalobcom. Dielo bolo žalobcom podľa súdu prvej inštancie riadnym spôsobom ukončené a odovzdané žalovanému na základe Protokolu o odovzdaní diela dňa 25. augusta 2004, pričom žalovaný dielo od žalobcu prevzal. Žalobca vystavil faktúru podľa dodatku č. 3 k Zmluve o dielo na čiastočnú cenu diela a aj cenu prác ním navyše vykonaných, a to na základe obojstranne písomného odsúhlasenia obsiahnutého v Zápisnici z dokončenia fyzickej inventarizácie stálej expozície Múzea SNP v Banskej Bystrici (ďalej len „Zápisnica“), realizovanej v roku 2004 a vykonanej dňa 20. marca 2006.

4. Sumu vo faktúre žalovaný nepovažoval za relevantnú, nakoľko na takýto rozsah prác nebol medzi žalobcom a žalovaným uzavretý písomný dodatok, ako to predpokladala Zmluva o dielo, z tohto dôvodu niektorí členovia inventarizačnej komisie za žalovaného namietli pravosť Zápisnice. Zápisnicu považoval žalovaný za ničotný právny úkon z dôvodu, že podpisy na tejto zápisnici boli umiestnené nad textom obsahu tejto zápisnice, ktorej nedeliteľnou súčasťou mala byť i nepodpísaná príloha vo forme tabuľky. Žalovaný zároveň namietal aj rozpornosť v Zápisnici uvádzaných položiek. V dôsledku tejto skutočnosti považoval i fakturáciu žalobcu za nedôvodnú a žiadal žalobu žalobcu zamietnuť.

5. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že aj keď nebola písomne uzavretá zmluva na ten rozsah prác, ktoré boli súčasťou rozpisu jednotlivých položiek, a to materiálu a prác, ktorý bol prílohou k Zápisnici zo dňa 20. marca 2006, nie je možné tento rozpis odignorovať a považovať ho za nepreukázaný a sporný len preto, že žalovaný tvrdil nemožnosť identifikovať rozsah reálne vykonaných prác a dodaných materiálov, ako ani ich finančnú hodnotu. Vzhľadom na znenie článku III. bod 6 Zmluvy o dielo, z ktorého vyplýva povinnosť písomne odsúhlasiť len ocenenie prípadných prác navyše, podľa súdu prvej inštancie nebolo zrejme, či tento súhlas má byť daný ex post alebo ex ante.

6. Po preskúmaní Zápisnice ako listinného dôkazu, čo sa týka prejavenej vôle strán, ako i podpísania takto prejavenej vôle stranami sporu, súd prvej inštancie dospel k záveru, že sa jedná o platný právny úkon. Zápisnica sa viaže k dielu realizovanému v roku 2004 a je len dokončením fyzickej inventarizácie tohto diela začatej pôvodne dňa 8. marca 2006, o čom svedčí zápisnica z fyzickej inventarizácie Stálej expozície Múzea SNP v Banskej Bystrici z uvedeného dňa, ktorá trvala až do 10. marca 2006 a ktorá bola podpísaná rovnakým spôsobom, ako zápisnica z jej dokončenia dňa 20. marca 2006. Prílohou v oboch prípadoch zápisníc bola tabuľka rozdielov podľa Zmluvy o dielo vrátane dodatkov dodaných prác a materiálov a skutočným stavom odsúhlaseným oboma stranami s tým výsledkom, že suma navyše dodaných prác a materiálov bola v zápisnici dohodnutá oboma stranami v hodnote 5 832 861,16 Sk, čo je istina, ktorú žalobca požaduje uhradiť predmetnou žalobou. Z vykonaného dokazovania zároveň vyplynulo, že uvedená Zápisnica bola podpísaná nielen členmi inventarizačných komisií za žalobcu a žalovaného, ale i štatutárnymi zástupcami oboch zmluvných strán, z ktorého dôvodu takto prejavená vôľa strany zaväzuje.

7. V súvislosti s umiestnením podpisov všetkých členov vrátane štatutárných zástupcov oboch strán nad textom samotnej zápisnice súd prvej inštancie skonštatoval, že to nie je dôvodom pre vyslovenie neplatnosti uvedeného právneho úkonu strán, resp. jeho ničotnosti. Súd prvej inštancie pri tom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky pod sp. zn. 26Cdo/2317/2006, 26Cdo/1789/2005, 26Cdo/492/2006, v zmysle ktorých žiadny právny predpis nestanovuje, kde má byť podpis na listine

zachycujúci písomný prejav vôle umiestnený. Výslovené právne závery Najvyššieho súdu Českej republiky o umiestnení podpisu na súkromnej listine si súd prvej inštancie osvojil, nakoľko táto judikatúra v SR absentuje.

8. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd prvej inštancie nepovažoval námietky žalovaného za relevantné a dospel k záveru, že Zápisnica predstavuje dostatočne kvalifikovaný podklad pre fakturáciu žalobcu, preto súd prvej inštancie nariadené znalecké dokazovanie ohľadne rozsahu a výšky navyše prác objednaných a vykonaných žalobcom zrušil a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi faktúru spolu s príslušenstvom.

9. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 24. januára 2019, č. k. 43Cob/34/2018-1129, rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 193 615,52 eur, potvrdil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,04 % za každý deň omeškania zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti nároku na úrok z omeškania nad zákonnú sadzbu 9 % ročne žalobu zamietol. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 0,05 % za každý deň omeškania zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v druhej výrokovej vete o trovách konania zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie voči žalovanému vo výške 73,67 %. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému vo výške 73,67 %.

10. Po zopakovaní a doplnení dokazovania dospel odvolací súd k záveru, že medzi žalobcom a žalovaným došlo popri záväzku zo Zmluvy o dielo k uzatvoreniu dielčích nových záväzkov naviazaných na predmet Zmluvy o dielo tak, ako to vyplýva zo zápisov z kontrolných dní, ktorými súd vykonal dokazovanie bez toho, že by boli bývali na jednotlivé záväzky z nich uzatvorené medzi žalobcom a žalovaným písomné zmluvy. Záznamy z kontrolných dní nespĺňajú požiadavku písomnej formy, keďže rozsah prác a materiálov ako predmet záväzku z nich je určený len všeobecne a nebola v nich dohodnutá ani cena, či spôsob jej určenia. V konaní však bolo preukázané, že žalobcom boli pre žalovaného vykonané práce na tom istom diele, ktorými sa zaviazal zrekonštruovať pre neho podľa Zmluvy o dielo počas doby jej platnosti a aj na tom istom mieste, a to v Múzeu SNP Banská Bystrica, avšak v inom rozsahu a v iných kvalitatívnych parametroch, než boli rozpočtované materiály a práce pre dovtedy existujúci záväzok zo Zmluvy o dielo.

11. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením žalobcu, že ním uplatnený nárok v predmetnom konaní mu patrí z titulu vykonaných prác a dodaných materiálov. Za titul, ktorý žalobcu oprávňuje na uplatnenie požadovanej sumy voči žalovanému, však odvolací súd nepovažoval Zmluvu o dielo, ale inštitút bezdôvodného obohatenia. Uvedené odvolací súd odôvodnil tým, že Zmluva o dielo neobsahovala záväzok na nové práce a materiál, avšak tento nárok žalobcu vznikol na základe nových ústnych dohôd, ktoré pre absenciu písomnej formy nemohli byť posúdené ako jej zmena. Prevzatím takto vzniknutých nových prác a materiálu žalovaným najneskôr dňa 24. augusta 2004 vznikol žalovanému majetkový prospech, ktorý žalobcovi nevydal. Záväzok z bezdôvodného obohatenia bol modifikovaný dohodou obsiahnutou v Zápisnici z dokončenia fyzickej inventarizácie dňa 20. marca 2006, a teda ešte pred podaním žaloby na súd, ktorou strany sporu stanovili definitívne dovtedy sporný rozsah prác a materiálu dodaného žalobcom žalovanému a dohodli sa aj na jeho výške.

12. V súvislosti s písomnou formou Zmluvy o dielo odvolací súd poukázal na skutočnosť, že Zmluva o dielo bola uzavretá na základe výberového konania, kedy bol žalovaný obstarávateľom a žalobca úspešným uchádzačom vo výberovom konaní podľa § 10 ods. 1 a 3 zákona č. 523/2003 Zb. v znení ku dňu 15. januára 2004 o verejnom obstarávaní, podľa ktorého musela byť zmluva s vysúťažným zhotoviteľom diela uzatvorená s objednávateľom písomne. Vzhľadom na uvedené odvolací súd skonštatoval zákonnú domnienku písomnej formy vzťahujúcu sa aj na všetky zmeny zmluvy a s tým

súvisiace právne úkony, a to bez ohľadu na to, či sa na ich písomnej forme zmluvné strany v Zmluve o dielo dohodli alebo nie. Za písomne potvrdený vznik záväzkov pritom niesol zodpovednosť výlučne žalovaný ako obstarávateľ a neskôr objednávateľ diela.

13. Výklad súdu prvej inštancie s poukazom na ust. § 272 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka o tom, že sa v Zmluve o dielo sporové strany dohodli na písomnej forme iba pre prípad zrušenia, nie však pre prípad jej zmeny (čl. 8 Zmluvy o dielo) odvolací súd s poukazom na ust. § 10 zákona č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní nepovažuje za správny. Odvolací súd preto zdôraznil, že ak pre platnosť zmien, ale aj vznik akýchkoľvek iných právnych úkonov, a teda aj nových zmlúv a dohôd zákon predpisuje písomnú formu, a to či už Obchodný zákonník, Občiansky zákonník alebo ako je to v prejednávanej veci osobitný Zákon o verejnom obstaraní, je možné písomne uzavretú zmluvu meniť len písomne a písomne sa musia uzatvárať aj akékoľvek právne úkony s takouto zmluvou súvisiace, a to aj v nadväznosti na všeobecné ust. § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Špeciálne pravidlo upravené v § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka sa môže uplatniť len pri obchodných zmluvách, pre ktoré bola povinnosť písomnej formy stanovená dohodou strán alebo na základe požiadavky jednej zo strán zmluvy.

14. Odvolací súd s prihliadnutím na svedecké výpovede považoval v konaní za nesporné vopred ústne dohodnuté nové požiadavky na práce a na materiál, ktoré vyvstali po uzavretí Zmluvy o dielo, neboli zahrnuté do pôvodného rozpočtu a ktorých potreba vykonania nastala až po odkrytí konštrukcie v priestoroch Múzea. Rovnako však skonštatoval, že na kontrolných dňoch nebol presne dohodnutý rozsah prác a materiálu, ani ich finančná hodnota. Každá jedna požiadavka obsiahnutá v zápise z kontrolných dní, ktorými súd vykonal dokazovanie, bola zo strany žalovaného návrhom na uzavretie dohody o novom záväzku, pričom požiadavky vznesené žalovaným na kontrolných dňoch žalobca akceptoval, o čom svedčia nielen záznamy z kontrolných dní, ale aj Projekt skutočného vyhotovenia.

15. Takéto dohody o nových záväzkoch nesprávne posúdil súd prvej inštancie ako relatívne neplatné právne úkony pre nedostatok formy. Odvolací súd tieto dielčie dohody posúdil pre obchádzanie zákona o verejnom obstarávaní a pre nedostatok písomnej formy podľa ust. § 39 a § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako absolútne neplatné, na základe čoho mohol žalobcovi vzniknúť len nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného v zmysle ust. § 457 Občianskeho zákonníka. Podľa odvolacieho súdu aplikácia ust. § 455 Občianskeho zákonníka v danom prípade neprichádza do úvahy. Zápisy z kontrolných dní podpísané štatutárnymi zástupcami ako aj inými príslušnými zamestnancami odvolací súd neposúdil ako dohody o zmene rozsahu diela, a teda nestotožnil sa s právnym názorom súdu prvej inštancie.

16. V súvislosti so spornosťou základu, ako aj výšky žalobcom požadovanej sumy, ktorú namietal žalovaný, odvolací súd uviedol, že k jej odstráneniu došlo až vykonaním fyzickej inventarizácie majetku nachádzajúceho sa v Múzeu SNP, čo bolo zdokumentované v Projekte skutočného vyhotovenia, ktorý tvoril prílohu už samotnej žaloby. Odvolací súd vyhodnotil ako nepravdivé tvrdenie žalovaného, že zápisnica z inventarizácie vykonávannej v dňoch 8. - 10. marca 2006 spolu s dvoma prílohami, ktoré sú jej nedeliteľnou súčasťou neboli podpísané osobami menovanými štatutárnym zástupcom žalovaného s tým, že žiadni zástupcovia žalobcu do inventarizačnej komisie menovaní neboli.

17. Zápisnicu, obsah ktorej nikto z podpísaných štatutárných zástupcov nenamietal, rovnako ako nenamietal ani pravosť podpisu, či jej pravdivosť, posúdil odvolací súd za platný právny úkon. Odvolací súd svoj záver odôvodnil aj s ohľadom na novšiu, aj keď českú judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, keďže táto judikatúra v Slovenskej republike k obdobnej skutočnosti absentuje. Aj keď sa podpisy štatutárných zástupcov, ktoré sú relevantné, nachádzajú nad textom zápisnice, jej podpísaním títo potvrdili nimi prejavenu vôľu s jej obsahom, vrátane prílohy a v nej stanovenej ceny nových prác a materiálu.

18. Odvolací súd neposúdil zápisnicu ako zmenu Zmluvy. Dôvodom odlišného právneho názoru odvolacieho súdu oproti názoru súdu prvej inštancie bolo, že Zápisnica bola vyhotovená po splnení záväzku zo Zmluvy o dielo, ale aj po jej zániku splnením. Podľa odvolacieho súdu nemôže byť ani

dodatkom k už ukončenej Zmluve o dielo a ani dohodou o zmene diela, ktoré už bolo dňa 25. augusta 2004 ukončené a odovzdané. Žalobca dielo ukončil a odovzdal zápisnične Protokolom o odovzdaní diela dňa 25. augusta 2004 a týmto dňom aj žalovaný dielo, vrátane nových prác a materiálu, prevzal. Po uvedenom dni už žalobca žiadne práce nevykonával. Zápisnicou z 20. marca 2006 nemohol byť preto naplnený článok III. ods. 6 Zmluvy o dielo uzavretej medzi stranami sporu.

19. Zápisnicu odvolací súd posúdil ako platnú Dohodou o urovaní v zmysle ust. § 585 Občianskeho zákonníka, nakoľko si sporové strany prostredníctvom nej upravili dovtedy sporné vzájomné práva a povinnosti vzniknuté na základe absolútne neplatných právnych úkonov vyplývajúcich zo záznamov z kontrolných dní a pôvodný nárok z bezdôvodného obohatenia nahradili novým, ktorý presne špecifikovali finančným ohodnotením, vychádzajúc zo skutočne vykonaných nových prác a materiálu dodaných žalobcom žalovanému, čím došlo medzi nimi k vyjasneniu ich právnych vzťahov.

20. V súvislosti so zmluvnou pokutou, ktorú žalobcovi priznal súd prvej inštancie odvolací súd nesúhlasil, nakoľko žalobca v konaní nepredložil žiadnu inú dohodu o zmluvnej pokute na nové práce a materiály okrem tej, ktorá bola obsiahnutá v Zmluve o dielo. Z dôvodu, že táto dohoda rovnako nebola súčasťou zápisnice, odvolací súd uzavrel, že zmluvná pokuta nebola platne dohodnutá, a preto ju žalobcovi nepriznal a v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol.

21. Z dôvodu neexistencie písomnej dohody o úroku z omeškania v takej výške, akú si uplatnil žalobca, odvolací súd postupoval podľa ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z znení účinnom ku dňu 26. júla 2006 a určil celkovú výšku zákonného úroku z omeškania ku dňu 26. júla 2006 na 9 %, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,04 % za každý deň omeškania zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia zmenil podľa ust. § 388 C. s. p. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti nároku na úrok z omeškania nad zákonnú sadzbu 9 % ročne žalobu zamietol.

22. K nároku na náhradu trov konania odvolací súd vyčíslil žalobcom uplatnenú zmluvnú pokutu na sumu 29 235,94 eur, pričom zdôraznil, že zmluvná pokuta nie je príslušenstvom pohľadávky ako úrok z omeškania. Pri výpočte zmluvnej pokuty odvolací súd vychádzal z 0,05 % denne zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do 23. mája 2007, t. j. ku dňu podania žaloby na súd. Zmluvná pokuta vo výške 29 235,94 eur spolu s istinou vo výške 193 615,52 eur predstavovali žalobcom uplatnený nárok zodpovedajúci sume vo výške 222 851,46 eur. Vzhľadom na to, že žalobca bol úspešný v rozsahu 86,88 % a žalovaný v rozsahu 13,12 %, z čoho vyplynulo, že žalobca bol v konaní úspešnejší o 73,76 %, preto odvolací súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania voči žalovanému v tomto rozsahu.

23. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti II., III., IV. a V. výroku podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil tým, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (ust. § 420 písm. f/ C. s. p.) a jedná sa o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) a je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.).

24. V rámci dovolania žalobca argumentoval tým, že odvolací súd je v zmysle ustanovenia § 380 ods. 1 C. s. p. viazaný odvolacími dôvodmi uvedenými v odvolaní, avšak v danom prípade odvolací súd preskúmaval rozhodnutie súdu prvej inštancie nad rámec týchto dôvodov. Dovolateľ namietal, že zopakovaním dokazovania nedošlo k novým skutkovým zisteniam, iba k novému právnomu posúdeniu zo strany odvolacieho súdu, ktoré odvolací súd vykonal nad rámec dovolania žalovaného. Podľa tvrdenia

žalobcu sa skutkový stav nezmenil, iba odvolací súd vyvodil z tých istých skutkových záverov nové právne posúdenie, ktoré žalovaný v odvolaní nenamietal. V rámci dovolania žalobca poukázal na prejednávaciu zásadu, na ktorej je postavený Civilný sporový poriadok, a preto považuje za neprípustné, aby odvolací súd zasahoval do sporu a pomáhal jednej alebo druhej sporovej strane. Podľa dovolateľa žalovaný vo svojom odvolaní označil 5 odvolacích dôvodov, a to dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, c/, f/ a h/ C. s. p., pričom sa v skutočnosti v odvolaní venoval iba vadám konania a vadám rozhodnutia. Odvolací súd postupoval podľa dovolateľa nezákonne, keď sa zaoberal otázkou právneho posúdenia zápisnice zo dňa 20. marca 2006, ako dohody o urovnaní, ktorú žalovaný vo svojom odvolaní kvalifikovane nenamietal, a zároveň sa odvolací súd sám od seba začal zaoberať aj otázkou verejného obstarávania, ktorou sa nezaoberalo rozhodnutie súdu prvej inštancie a ani žalovaný ju absolútne nespomenul vo svojom odvolaní. Na doplnenie svojej argumentácie dovolateľ uviedol, že odvolací súd je viazaný dôvodmi odvolania, t. j. na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s § 365 C. s. p. dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadnúť nemôže, aj keby takéto porušenia zistil. Jedinú výnimku predstavuje oprávnenie odvolacieho súdu preskúmať vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, a to z úradnej moci. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17. augusta 2016, sp. zn. I. ÚS 264/2016 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. novembra 2018, sp. zn. I. ÚS 377/2018.

25. Žalobca svoje dovolanie odôvodnil aj tým, že odvolacia námietka žalovaného o absencii právneho posúdenia v rozsudku súdu prvej inštancie, znamenala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, resp. absenciu riadneho odôvodnenia rozsudku v časti právneho posúdenia, a teda žalovaný mal tento odvolací dôvod označiť namiesto § 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p. správnym ustanovením § 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p., t. j. keď súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvedené dovolateľ považoval za právnu otázku podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

26. Opodstatnenosť dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. žalobca vidí aj v postupe odvolacieho súdu, a to konkrétne vo výzve zo dňa 19. decembra 2018, kde odvolací súd odkázal a zacitoval ustanovenie § 382 C. s. p. bez akéhokoľvek vysvetlenia, a vyzval žalobcu, nech sa vyjadrí k prípadnému použitiu ustanovení Občianskeho zákonníka o dohode o urovnaní, čo podľa žalobcu nemôže byť považované za naplnenie účelu a zmyslu ustanovenia § 382 C. s. p. Uvedené dovolateľ kvalifikoval ako ďalšiu právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

27. K právnomu posúdeniu odvolacieho súdu ohľadom dohody o urovnaní dovolateľ uviedol, že jej účelom je zánik pôvodného sporného záväzku a vznik záväzku nového, ktorý nahrádza pôvodný záväzok. Podľa dovolateľa ide teda o privatívnu nováciu v zmysle ust. § 570 Občianskeho zákonníka, avšak s tým rozdielom, že zmluva podľa § 585 Občianskeho zákonníka vyžaduje pochybnosť alebo spornosť o právach a povinnostiach medzi stranami. Na podporu svojho tvrdenia dovolateľ upriamil pozornosť na to, že z obsahu samotného posudzovaného právneho úkonu, výsluchov strán, z obsahu výsluchov svedkov, z písomných podaní, celkovo z vykonaných dôkazov, resp. celého obsahu súdneho spisu je však jednoznačne vylúčené, že by vôľa (a prejav vôle) kontrahujúcich strán v danom čase zodpovedala tomuto úmyslu. Dokonca aj žalovaný na pojednávaní na odvolacom súde konanom dňa 24. januára 2019 potvrdil, že jeho vôľa k dohode o urovnaní nikdy nesmerovala.

28. Dovolateľ trvá na tom, že plnenie, ktoré si v konaní nárokuje mu patrí z titulu vykonaných prác a dodaných materiálov navyše v zmysle Zmluvy o dielo, ktorú spolu žalobca a žalovaný uzatvorili. Takýto záver jednoznačne vyplýva aj z obsahu inventarizačnej Zápisnice zo dňa 20. marca 2006. Účelom vykonania inventarizácie a spisaniu právneho úkonu zo dňa 20. marca 2006 bolo zistiť, „ako sa veci v skutočnosti majú“, teda zistiť skutočný stav vecí, čo vyplýva aj z iných dôkazov, napríklad aj z vyjadrenia štatutárneho zástupcu žalovaného. Pri dohode o urovnaní je podľa dovolateľa vylúčené, aby účelom urovnania bolo potvrdiť skutočný stav vecí. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 31. januára 2012, sp. zn. 28Cdo/4103/2010, rozhodnutie Najvyšší súd ČR

zo dňa 29. augusta 2013, sp. zn. 33Cdo/327/2012 a rozhodnutie Ústavného súdu ČR zo dňa 5. júna 2000, sp. zn. IV.ÚS 13/2000. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 3Cdo/81/2011, vyplýva, že výkladom tak možno zisťovať iba obsah právneho úkonu, nemožno ním prejav vôle dopĺňovať. Na základe uvedeného dovolateľ dospel k záveru, že sa odvolací súd neodôvodnene odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), keď posudzoval Zápisnicu zo dňa 20. marca 2006 v absolútnom kontraste so skutočnou a aj prejavenu vôľou strán, resp. v kontraste s tým, že sa síce nezhodovali (vzhľadom na účelové tvrdenia žalovaného) na tom, o aký právny úkon ide, avšak jednoznačne vyjadrili, že ich vôľa a jej prejav nesmeroval k dohode o urovnaní. Vzhľadom na uvedené a na zistený skutkový stav mal odvolací súd posúdiť Zápisnicu zo dňa 20. marca 2006 ako naplnenie jej článku III ods. 6. Zmluvy o dielo.

29. Dovolateľ má za to, že odvolací súd na predmetné konanie nepredvídateľne a nesprávne aplikoval právnu úpravu verejného obstarávania. Aplikáciu zákona o verejnom obstarávaní v znení účinnom ku dňu 1. januára 2004 dovolateľ spochybnil s odôvodnením, že súťažný postup v predmetnej veci bol začatý v roku 2003, a preto sa naň musí aplikovať právna úprava zákona č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

30. Ustanovenie článku III ods. 6 Zmluvy o dielo predstavovalo v danom čase zaužívaný mechanizmus pre riešenie tzv. „naviac prác“. Nejde teda o nedostatok písomnej formy zmluvy, ale o v tom čase zaužívané ustanovenie nachádzajúce sa v písomnej zmluve. Týmto spôsobom aplikačná prax v tom čase reagovala na nevyhnutnosť riešiť neočakávané „naviac práce“, pretože vtedajšia právna úprava neobsahovala inštitút tzv. dodatkov [§ 18 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 343/2015 Z. z.“)], ktorým sa táto problematika verejného obstarávania rieši v súčasnosti. Zápisnice z kontrolných dní a objednávanie naviac prác je nevyhnutné vnímať ako realizáciu článku III. bod 6 Zmluvy o dielo.

31. Dovolateľ skonštatoval, že odvolací súd nesprávne právne posúdil výšku úrokov z omeškania a postupoval nezákonne, keď skúmal otázku úrokov z omeškania bez toho, aby ich výšku počas konania na súde prvej inštancie alebo v odvolaní žalovaný namietal, čím porušil procesné práva žalobcu, vydal prekvapivý rozsudok a porušil žalobcovu právo na spravodlivé súdne konanie. Dovolateľ poukázal na ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení k účinnom v čase omeškania, podľa ktorého „ak je dlžník v omeškani so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania určené v zmluve, inak o 10 % vyššie, než je základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska uplatňovaná pred prvým kalendárnym dňom kalendárneho polroka, v ktorom došlo k omeškaniu. Základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska platná v prvý kalendárny deň kalendárneho polroka sa použije počas celého tohto polroka.“ Vzhľadom na uvedené dovolateľ stanovil výšku zákonných úrokov z omeškania v čase omeškania dlžníka na výšku 14,5 % ročne. A uvedené dovolateľ subsumoval pod dovolacie dôvody v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. a ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

32. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu vyjadril písomným podaním zo dňa 11. júna 2019 doručeným súdu prvej inštancie dňa 11. júna 2019. V tomto vyjadrení žalovaný uviedol, že postup dovolacieho súdu spočívajúci vo výzve sporových strán pred pojednávaním podľa ust. § 382 C. s. p., aby sa vyjadrili k možnému použitiu ust. § 585 a nasl. Občianskeho zákonníka, nepovažuje za porušenie princípu právnej istoty ani predvídateľnosti, a preto podľa žalovaného nedošlo k porušeniu páva na spravodlivý proces. Žalobca v dovolaní podľa žalovaného nenamietal správnosť právneho záveru o základe veci uvedeného v prvom výroku dovolacieho súdu, ale len odvodené výroky 2 - 5. Žalovaný má za to, že nie je možné, aby odvolací súd právne posúdil základ žalobcovho nároku podľa Občianskeho zákonníka ako dohodu o urovnaní a na tento základ nadväzujúce výroky ako plnenie Zmluvy o dielo. Z uvedeného dôvodu žalovaný považuje žalobcov návrh v dovolaní za neakceptovateľný a navrhol dovolanie ako nedôvodné podľa ust. § 448 C. s. p. zamietnuť.

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením zo dňa 30. júna 2020, sp. zn. 2Obdo/23/2020, dovolanie žalobcu odmietol a žalovanému priznal nárok na

náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je procesne prípustné, nakoľko odvolací súd neznemožnil realizáciu jemu patriacich procesných práv. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu vyvedenému podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. najvyšší súd uviedol, že odvolací súd svojím výkladom prejav vôle zmluvných strán nedoplnil, ak predmetnú Zápisnicu kvalifikoval podľa účelu, na ktorý mala slúžiť, ako dohodu o urovaní. Z uvedeného dôvodu dovolací súd uzavrel, že dovolateľom označený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 3Cdo/81/2011, nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax, od ktorej sa odvolací súd odklonil, nakoľko sa na predmetné konanie nedá aplikovať. Ohľadom dovolateľom namietnutého nesprávneho právneho posúdenia výšky zákonných úrokov z omeškania dovolací súd dodal, že tento žalobcom vymedzený dovolací dôvod opretý o ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. neumožňuje, aby bol na jeho základe uskutočnený meritórny dovolací prieskum, nakoľko tento dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C. s. p. prípustné nie je, a preto ho dovolací súd v súlade s ust. § 447 písm. f/ C. s. p., odmietol.

34. Na základe ústavnej sťažnosti žalobcu Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) nálezom zo dňa 25. januára 2022, sp. zn. IV. ÚS 486/2021 rozhodol, že základné právo žalobcu (resp. sťažovateľa) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu zo dňa 30. júna 2020, sp. zn. 2Obdo/23/2020 boli porušené. Uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 30. júna 2020, sp. zn. 2Obdo/23/2020 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

35. Ústavný súd po posúdení veci dospel k záveru, že postup právneho posudzovania dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. a jeho popísanie v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu sú dostatočné, jednotlivé námietky, ktoré sťažovateľ formuloval v podanom dovolaní, posúdil dovolací súd materiálnym spôsobom, teda podľa ich skutočného obsahu, konfrontoval ich so závermi všeobecných súdov, z čoho vyvodil, že sťažovateľom namietané nedostatky nezakladajú prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., a preto z uvedeného dôvodu nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

36. K vymedzeniu právnej otázky v zmysle § 432 C. s. p. Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že sťažovateľ relevantnú právnu otázku vymedzil v článku VIII dovolania a je zrejmé, že za nesprávne vyriešenie právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, považuje otázku právneho posúdenia úrokov z omeškania, vzhľadom na povahu účastníkov (subjekty obchodného práva), pri vzniku záväzkového vzťahu, z ktorého podľa sťažovateľa vyplýva, že išlo o obchodnoprávny vzťah, a preto sa aj úroky z omeškania musia spravovať obchodným právom. Sťažovateľ tiež popisuje právne posúdenie veci vykonané odvolacím súdom, ktoré považuje za nesprávne, pokiaľ odvolací súd úroky z omeškania posúdil podľa predpisov občianskeho práva, neberúc do úvahy, že sťažovateľ ako žalobca je obchodnou spoločnosťou (podnikateľom podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka) a žalovaný je príspevkovou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka sa naň vzťahuje Obchodný zákonník), zdôrazňujúc, že zmluva o dielo z 15. januára 2004 bola medzi nimi uzatvorená v zmysle § 536 a nasl. Obchodného zákonníka. Ústavný súd upriamil pozornosť na dovolanie žalobcu, v ktorého závere jednoznačne uviedol, že podáva dovolanie podľa § 421 C. s. p., čo nezameniteľne a jednoznačne spadá pod dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Najvyšší súd k vymedzeniu prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. konštatoval, že právna otázka nie je dostatočne vymedzená, čo mu neumožnilo uskutočniť meritórny prieskum rozhodnutia odvolacieho súdu.

37. Podľa názoru ústavného súdu je právna otázka sťažovateľom v dovolaní vymedzená dostatočne, a preto sa nestotožnil s názorom najvyššieho súdu, že právna otázka nebola vymedzená tak, ako to požaduje § 432 C. s. p. Ústavný súd Slovenskej republiky dodal, že najvyšší súd nesmie vykladať splnenie podmienky prípustnosti dovolania reštriktívne tak, že k meritórnemu prieskumu ani nedôjde,

ako to bolo v prípade sťažovateľa. Najvyšší súd totiž najskôr skúma, o akú právnu otázku má ísť, a až následne sa zaoberá tým, či od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej a o aký predpoklad prípustnosti ide [§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C. s. p.]. Ústavný súd v danej súvislosti odkázal na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 51/2020, v ktorom sa touto otázkou zaoberal, pričom uviedol, že najvyšší súd nie je vymedzením prípustnosti dovolania viazaný. Je vecou najvyššieho súdu, aby sám určil, pod ktorý dôvod prípustnosti môže danú právnu otázku podradiť a skúmať prípustnosť dovolania týkajúcu sa nastolenej právnej otázky v celej šírke § 421 ods. 1 C. s. p., teda podľa písm. a/, b/ a c/.

38. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.), viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 134 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z.z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. - ďalej len „zákon č. 314/2018 Z. z.“) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

39. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

40. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

41. V zmysle ust. § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo, ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa ust. § 420 C. s. p., je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C. s. p., dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo, alebo nedošlo.

42. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ust. § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

43. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

44. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

45. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R129/1999). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

46. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol.

47. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu v časti odôvodnenia s tým, že pokiaľ sa odvolací súd nestotožnil ani s jedným odvolacím dôvodom namietaným žalovaným, mal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a nebol vo zvyšnej časti oprávnený preskúmať rozhodnutie súdu prvej inštancie. Inými slovami odvolací súd preskúmaval rozhodnutie súdu prvej inštancie nad rozsah dôvodov uvedených žalovaným v odvolaní, čím porušil žalobcovo právo na spravodlivý súdny proces. Podľa dovolateľa mal odvolací súd postupovať v súlade s prejednávacou zásadou podľa Civilného sporového poriadku, a nie vyhľadávacou (inkvizičnou).

48. Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

49. Dovolací súd uvádza, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy.

50. K namietanej arbitrárnosti rozhodnutia, dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. R II. ÚS 78/95 zo dňa 16. marca 2005, z ktorého vyplýva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré preskúmava v odvolacom konaní. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. (od 1. júla 2016 § 220 ods. 2 C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu).

51. K prejednávacej zásade dovolací súd uvádza, že táto spočíva v tom, že je povinnosťou sporových strán navrhovať dôkazy. Z toho dôvodu súd vykoná len tie dôkazy, ktoré navrhli jednotlivé strany sporu

v priebehu konania. Dôkazy môže súd vykonať aj bez návrhu, avšak len v zákonom ustanovených prípadoch. V danom prípade odvolací súd postupoval v zmysle ust. § 383 C. s. p., podľa ktorého je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Odvolací súd zopakoval a doplnil dokazovanie z dôvodu, že súd prvej inštancie nevykonal všetky dôkazy navrhované stranami. Zároveň odvolací súd skonštatoval nedostatočne zistený skutkový stav v konaní pred súdom prvej inštancie, ktorý mal za následok iné právne posúdenie veci, k akému dospel odvolací súd.

52. Doplnenie dokazovania predstavovalo oboznámenie strán sporu s obsahom externého pamäťového disku v tej časti, v ktorej sa mu dal otvoriť aj s dôkazom predloženým žalobcom v listinnej podobe založenom v priehľadnom obale označenom pod por. č. 0, ku ktorému bola priložená aj disketa a externý pamäťový disk a s jeho prílohami č. 3 a 4, ako listinami kopírujúcimi sčasti pôvodný a nový stav na elektronických médiách, obsahom prílohovej obálky čl. 222, súčasťou ktorej je aj príloha 8 - opravená tabuľka dlžoby, ktorú zasielala N. Z. Múzeu SNP dňa 24. februára 2006, listom bývalého riaditeľa žalobcu, p. Z., zo dňa 14. marca 2006 adresovaného Múzeu SNP o priebehu uzatvárania zmluvy o dielo dňa 15. januára 2004, zápisom z kontrolného dňa fyzickej inventarizácie uskutočneného dňa 24. apríla 2006 v Múzeu SNP za účasti Ministerstva kultúry SR a jeho pracovníkov JUDr. O. K. a Ing. Z.U., za žalobcu Ing. N. Z. a za žalovaného Mgr. A. M., Ing. M. C., PhDr. Mgr. V. E., PhDr. B. A., CSc. Bc. B. W. a B. O., s prehľadom úrokových sadzieb NBS pre občanov, ktorá bola platná v rozhodujúcom období (k 26. júla 2006), listom Ministerstva kultúry SR zo dňa 28. februára 2006, ktorým žiadalo žalovaného o predloženie výstupov z uskutočnených rokovaní do 15. marca 2006, listom zo dňa 23. marca 2006, kde bol posunutý termín pre ukončenie fyzickej inventarizácie na žiadosť žalovaného MK SR do 7. apríla 2006, pričom žiadosť žalovaného zo dňa 17. marca 2006 je jeho prílohou, listom žalovaného označeným ako Stanovisko vo veci požiadavky žalobcu zo dňa 18. októbra 2006, ktoré obsahuje genézu celej situácie, listom žalobcu s dátumom 15. marca 2005 označeným ako Príloha č. 2 k odovzdávaciemu protokolu o zaslaní dvakrát projektu skutočného vyhotovenia expozície Múzea SNP, listom štatutárneho zástupcu žalovaného zo dňa 13. marca 2006, ktorý je súčasťou vyjadrenia žalovaného zo dňa 28. júla 2017, inventarizačným zápisom z DIK č. 1 zo dňa 25. júla 2006, z ktorého vyplýva, že u žalobcu bola vykonaná inventarizácia majetku a záväzkov k 30. júna 2006 na základe príkazu súčasného pána riaditeľa č. 7/2006 z 29. mája 2006, ktorá nevykazuje žiadne rozdiely oproti účtovnému stavu majetku, inventarizačným zápisom z dieľšej inventarizačnej komisie č. 2 z 24. júla 2006, Protokolom o výsledku kontroly vyhotoveným Ministerstvom kultúry SR, odbor rezortnej kontroly, ktorá sa uskutočnila na základe poverenia č. 14/2006 z 30. mája 2006 u žalovaného ohľadom dodržiavania zákonnosti pri nadobúdaní a zhodnocovaní majetku štátu v správe Múzea pri reinštalácii expozície Nová expozícia Múzea SNP k 60. výročiu SNP a výsluchom právnych zástupcov strán sporu.

53. Dovolací súd preto opätovne konštatuje, že odvolací súd nevykonal nové dôkazy z vlastnej iniciatívy, ale na návrh sporových strán, čím nedošlo k porušeniu prejednávacej zásady. Uvedený postup odvolacieho súdu dovolací súd neposúdil ako zásah do sporu alebo pomáhanie niektorej zo sporových strán, teda ako neprípustné.

54. K tvrdeniu žalobcu o tom, že pokiaľ strana sporu riadne nevymedzila dôvody svojho odvolania, súd nemôže takéto nedostatky „konvalidovať“ svojou inkvizíčnou procesnou aktivitou nad rozsah dôvodov odvolania, dovolací súd uvádza, že odvolací súd postupoval v súlade s ust. § 382 C. s. p. a vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ust. § 585 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré môže byť pre rozhodnutie vo veci samej podstatné, čím nedošlo zo strany odvolacieho súdu k odstraňovaniu nedostatkov odvolania žalovaného, ale k zabezpečeniu možnosti sporových strán vyjadriť sa k použitiu ustanovenia, na ktoré dovtedy súd prvej inštancie neodkazoval a zabrániť tak vzniku prekvapivého rozhodnutia. Uvedený postup odvolacieho súdu bol preto v súlade so zákonom.

55. Dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 C. s. p. spĺňa, a preto ho možno považovať za preskúmateľný a ústavne akceptovateľný.

56. Pokiaľ ide o námietku žalobcu, že odvolací súd dospel k novému právnomu posúdeniu, a to na základe rovnakých skutkových zistení, ku ktorým už dospel súd prvej inštancie, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súd dospel, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí, prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

57. Z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé jeho námietka, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania (posúdenie zápisnice ako dohody o urovaní a Zmluvy o dielo v spojení s jej dodatkami ako aj zápsmi z kontrolných dní, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia zákona o verejnom obstarávaní). Dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 431 C. s. p. v spojení s § 420 C. s. p. a § 432 C. s. p. v spojení s § 421 C. s. p. Pre tento záver svedčí i ustanovenie § 442 C. s. p., ktoré upravuje, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

58. S prihliadnutím na argumentáciu dovolateľa nálezom Ústavného súdu SR zo dňa 17. augusta 2016, sp. zn. I. ÚS/264/2016, podľa ktorého krajský súd preskúmaním prvostupňového rozsudku nad rámec odvolania konal v rozpore s procesnými pravidlami obsiahnutými v Občianskom súdnom poriadku, a v konečnom dôsledku tak znemožnil sťažovateľke realizáciu tých práv, ktoré jej Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim), dovolací súd uvádza, že dovolateľom uvedený nález ústavného súdu nemožno aplikovať na daný prípad.

59. Svoj názor dovolací súd odôvodňuje tým, že v náleze bol riešený prípad, kedy nebol odvolaním napadnutý výrok o trovách konania, ale odvolací súd v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil. V prejednávanej spore však žalovaný odvolaním napadol všetky výroky rozsudku súdu prvej inštancie. Tvrdenie dovolateľa, že mu odvolací súd svojím postupom (preskúmaním rozhodnutia súdu prvej inštancie nad rámec odvolacích dôvodov) znemožnil realizáciu jemu patriacich procesných práv, dovolací súd posúdil ako nedôvodné. K uvedenému záveru dovolací súd dospel s prihliadnutím na zápisnicu z pojednávania uskutočneného pred odvolacím súdom dňa 24. januára 2019. Z predmetnej zápisnice je zrejmé, že na pojednávaní sa zúčastnil právny zástupca žalobcu a žalovaný osobne spolu so svojím právnym zástupcom. Odvolací súd zhrnul, ktoré skutkové tvrdenia považoval za nesporné a ktoré za sporné a uviedol aj predbežný právny názor. Obidve sporové strany dostali možnosť vyjadriť sa na pojednávaní k vykonaným dôkazom ako aj k predbežnému právnomu posúdeniu. Nakoľko strany sporu nemali ďalšie návrhy na dokazovanie, bolo vyhlásené dokazovanie za skončené a došlo odvolacím súdom k vyhláseniu rozsudku. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzavrel, že postupom odvolacieho súdu nebolo žalobcovi v konaní znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p. Dovolací súd zároveň dodáva, že z obsahu dovolania je zrejmé, že pod dovolací dôvod vymedzený podľa § 420 písm. f/ C. s. p. spadá aj dovolateľom napadnutý III. výrok rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 0,05 % za každý deň omeškania zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. V tejto súvislosti odvolací súd dostatočne a preskúmateľným spôsobom uviedol, že žalobca v konaní nepredložil žiadnu inú dohodu o zmluvnej pokute na nové práce a materiály okrem tej, ktorá bola obsiahnutá v zmluve o dielo. Z dôvodu, že táto dohoda nebola súčasťou zápisnice, odvolací súd uzavrel, že zmluvná pokuta nebola platne dohodnutá, a preto ju žalobcovi nepriznal.

60. Dovolací súd preto rovnako ako vo svojom skoršom rozhodnutí konštatuje, že dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f/ C. s. p., nie je procesne prípustné, z ktorého dôvodu jeho dovolanie proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podľa § 447 písm. c/ C. s. p., v časti tohto odvolacieho súdu

ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že jeho postup pri posudzovaní dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. bol podrobený testu ústavnosti, kedy ústavný súd vo vyššie uvedenom náleze uzavrel, že „jednotlivé dovolacie námietky dovolateľa ohľadom tzv. väd zmätočnosti posúdil dovolací súd materiálnym spôsobom, teda podľa ich skutočného obsahu, konfrontoval ich som závermi všeobecných súdov, z čoho vyvodil, že dovolateľom namietané nedostatky prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nezakladajú, a preto z uvedeného dôvodu nedošlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.“

61. V zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

62. Dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

63. V prejednávanej veci žalobca prípustnosť svojho dovolania formálne vyvodzuje okrem iného aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

64. K tomu dovolací súd uvádza, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 C. s. p.) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu, keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 C. s. p. nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania (I. ÚS 51/2020).

65. Vzhľadom na kasačnú záväznosť rozhodnutia ústavného súdu (§ 134 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z.) a poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax, dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolená právna otázka v kontexte skutkových okolností prejednávaneho prípadu, kedy odvolací súd pri vzťahu pôvodne založeného zmluvou o dielo podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, určil výšku úrokov z omeškania s plnením peňažného dlhu v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., bola vyriešená stanoviskom obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. septembra 2002, sp. zn. Obpj 3/2002, ZSR 20/2003, ktoré stanovisko spadá pod „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/6/2017).“

66. V tejto súvislosti s posúdením prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. poukazuje dovolací súd na nález Ústavného súdu z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020, v ktorom ústavný súd „poukazuje na potrebu citlivého prístupu pri posudzovaní, či je dovolací dôvod daný v tom zmysle, že dovolací súd nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám?. V tomto dovolacom konaní je dovolaciemu súdu známe vyššie uvedené stanovisko obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. septembra 2002, sp. zn. Obpj 3/2002, ZSR 20/2003, v ktorom je vyslovený nasledovný právny záver: „Ustanovenie § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, nie je použiteľné pre určenie výšky úrokov z omeškania s plnením peňažného dlhu vo vzťahoch upravených Obchodným zákonníkom.“ V dôsledku uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podaného dovolateľom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a nie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (hoci túto dovolateľ subsumoval aj pod tzv. vadu zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p., pozn. dovolacieho súdu).

67. Žalobca definoval ako právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu,

otázku právneho posúdenia úrokov z omeškania vzhľadom na povahu účastníkov (subjekty obchodného práva) pri vzniku záväzkového vzťahu, z ktorého podľa žalobcu vyplýva, že išlo o obchodnoprávny vzťah, a preto sa aj úroky z omeškania musia spravovať obchodným právom. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase omeškania, podľa ktorého „ak je dlžník v omeškani so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatennej sumy úroky z omeškania určené v zmluve, inak o 10 % vyššie, než je základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska uplatňovaná pred prvým kalendárnym dňom kalendárneho polroka, v ktorom došlo k omeškaniu. Základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska platná v prvý kalendárny deň kalendárneho polroka sa použije počas celého tohto polroka.“ Vzhľadom na uvedené dovolateľ stanovil výšku zákonných úrokov z omeškania v čase omeškania dlžníka na výšku 14,5 % ročne. Preto dovolateľ konštatoval, že odvolací súd nesprávne právne posúdil výšku úrokov z omeškania, ak postupoval podľa ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom ku dňu 26. júla 2006 a určil celkovú výšku zákonného úroku z omeškania ku dňu 26. júla 2006 na 9 %, z ktorého dôvodu rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,04 % za každý deň omeškania zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia, zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia a vo zvyšnej časti nároku na úrok z omeškania nad zákonnú sadzbu 9 % ročne žalobu, zamietol.

68. Z obsahu spisu je zrejmé, že medzi žalobcom, ktorý je obchodnou spoločnosťou (podnikateľom podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka) a žalovaným, ktorý je príspevkovou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka sa naň vzťahuje Obchodný zákonník), bola dňa 15. januára 2004 uzatvorená zmluva o dielo v zmysle § 536 a nasl. Obchodného zákonníka. Dielo bolo žalobcom podľa zistení konajúcich súdov riadnym spôsobom ukončené a odovzdané žalovanému na základe Protokolu o odovzdaní diela dňa 25. augusta 2004, pričom žalovaný dielo od žalobcu prevzal. Žalobca vystavil faktúru podľa dodatku č. 3 k Zmluve o dielo na čiastočnú cenu diela a aj cenu prác ním navyše vykonaných, a to na základe obojstranne písomného odsúhlasenia obsiahnutého v Zápisnici zo dňa 20. marca 2006.

69. Dovolací súd ďalej zisťuje, že odvolací súd dotknutú Zápisnicu z dokončenia fyzickej inventarizácie Múzea SNP v Banskej Bystrici realizovanej v roku 2004 a vykonanej dňa 20. marca 2006, posúdil ako platnú Dohodu o urovaní v zmysle ust. § 585 Občianskeho zákonníka (aplikujúc § 382 C. s. p., pozn. dovolacieho súdu). Odvolací súd uviedol, že touto Zápisnicou, resp. Dohodou o urovaní si sporové strany upravili dovtedy sporné vzájomné práva a povinnosti vzniknuté na základe absolútne neplatných právnych úkonov vyplývajúcich zo záznamov z kontrolných dní a pôvodný nárok z bezdôvodného obohatenia nahradili novým, ktorý presne špecifikovali finančným ohodnotením, vychádzajúc zo skutočne vykonaných nových prác a materiálov dodaných žalobcom žalovanému, čím došlo medzi nimi k vyjasneniu ich právnych vzťahov. Preto z dôvodu neexistencie písomnej dohody o úroku z omeškania v takej výške, akú si uplatnil žalobca, odvolací súd postupoval podľa ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb. v znení účinnom ku dňu 26. júla 2006 a určil celkovú výšku zákonného úroku z omeškania ku dňu 26. júla 2006 na 9 %.

70. Podľa § 1 ods. 1 Obchodného zákonníka, tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním. Právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon (ods. 2).

71. Podľa § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti (ods. 2).

72. Podľa § 261 ods. 9 Obchodného zákonníka, zmluvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1 a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona, a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, spravujú sa príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom.

73. Podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase vzniku omeškania, ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania určené v zmluve, inak o 10 % vyššie, než je základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska uplatňovaná pred prvým kalendárnym dňom kalendárneho polroka, v ktorom došlo k omeškaniu. Základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska platná v prvý kalendárny deň kalendárneho polroka sa použije počas celého tohto polroka.

74. Podľa § 585 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dohodou o urovaní môžu účastníci upraviť práva medzi nimi sporné alebo pochybné. Dohoda, ktorou majú byť medzi účastníkmi upravené všetky práva, sa netýka práv, na ktoré účastník nemohol pomýšľať. Ak bol doterajší záväzok zriadený písomnou formou, musí sa dohoda o urovaní uzavrieť písomne: to isté platí, ak sa dohoda týka premlčaného záväzku (ods. 2). Doterajší záväzok je nahradený záväzkom, ktorý vyplýva z urovnania (ods. 3).

75. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

76. Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase vzniku omeškania, výška úrokov z omeškania je dvojnásobok diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

77. Dovolací súd uvádza, že v Obchodnom zákonníku existujú tzv. komplexné úpravy právnych inštitútov obsiahnuté v celom rozsahu, keď aplikácia Občianskeho zákonníka je v týchto prípadoch vylúčená. Komplexná úprava určitého inštitútu v Obchodnom zákonníku je potom nezávislá od úpravy totožného inštitútu v Občianskom zákonníku.

78. Úroky z omeškania majú povahu sankcie za omeškanie dlžníka so splnením záväzku, uhrádzajú sa popri samotnom dlžnom plnení stanoveným percentom z tej časti dlhu, z ktorej je dlžník v omeškaní. Omeškanie dlžníka s plnením záväzku má zo zákona za následok obsahovú zmenu práv veriteľa a povinností dlžníka, popri trvajúcej povinnosti splniť záväzok totiž vznikajú aj nové práva a povinnosti a to bez ohľadu na to, či dlžník omeškanie zaviniel alebo nie.

79. Slovenská právna úprava odlišuje v rámci zákonných úrokov z omeškania úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a úroky z omeškania podľa § 369 Obchodného zákonníka. V občianskoprávných vzťahoch sa výška sadzby úrokov z omeškania nedá zmluvne dojednať, resp. zmluvné strany sa nemôžu dohodnúť na vyššej než zákonom stanovenej výške na rozdiel od obchodnoprávných vzťahov, kde sa uprednostňuje dohoda podnikateľov o výške úrokov z omeškania a keď výška nebola dohodnutá, vzniká pri omeškaní nárok na úroky z omeškania v zákonnej výške.

80. Zákonným úrokom je teda jednoduchý úrok z omeškania, ktorého výšku určuje samotný zákon v závislosti od toho, či sa v konkrétnom prípade jedná o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah. Použitie ustanovení Občianskeho zákonníka, upravujúcich omeškanie dlžníka v občianskoprávných vzťahoch, prípadne iného predpisu občianskeho práva, na obchodné záväzky by bolo možné, len ak by Obchodný zákonník niektorú otázku súvisiacu s omeškaním dlžníka sám neupravoval.

81. Dovolací súd zdôrazňuje, že Obchodný zákonník omeškanie dlžníka s plnením peňažného záväzku

upravuje komplexne, kedy v ustanovení § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka upravuje aj zákonnú výšku úrokov, a to vrátane úpravy spôsobu, akým sa má jej výška určiť. Uvedené závery sú judikatúrne ustálené a zo stanoviska obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. septembra 2002, sp. zn. Obpj 3/2002, ZSR 20/2003 vyplýva, že ustanovenie § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, nie je použiteľné pre určenie výšky úrokov z omeškania s plnením peňažného dlhu vo vzťahoch upravených Obchodným zákonníkom.

82. Je preto možné konštatovať, že ustanovenie § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka má v pomere k ustanoveniu § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka povahu lex specialis, a nie naopak.

83. Ako bolo uvedené vyššie, v prejednávanej spore bola dňa 15. januára 2004 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným zmluva o dielo v zmysle § 536 a nasl. Obchodného zákonníka. Dielo bolo žalobcom podľa zistení konajúcich súdov riadnym spôsobom ukončené a odovzdané žalovanému na základe Protokolu o odovzdaní diela dňa 25. augusta 2004, pričom žalovaný dielo od žalobcu prevzal. Po odovzdaní diela a jeho prevzatí, došlo medzi stranami zmluvy o dielo k spísaniu Zápisnice z dokončenia fyzickej inventarizácie Múzea SNP v Banskej Bystrici realizovanej v roku 2004 a vykonanej dňa 20. marca 2006, ktorú posúdil odvolací súd, ako platnú Dohodu o urovaní v zmysle ust. § 585 Občianskeho zákonníka. V zmysle takéhoto právneho posúdenia Zápisnice ako Dohody o urovaní, rozhodol odvolací súd aj o úrokoch z omeškania s poukazom na ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom ku dňu 26. júla 2006. Odvolací súd preto určil celkovú výšku zákonného úroku z omeškania ku dňu 26. júla 2006 na 9 % a vo zvyšnej časti nárok žalobcu na úrok z omeškania nad zákonnú sadzbu 9 % ročne, zamietol.

84. Keďže Obchodný zákonník omeškanie dlžníka s plnením peňažného záväzku upravuje komplexne, kedy v ustanovení § 369 ods. 1 stanovuje zákonnú výšku úrokov a v prejednávanej spore pri vzťahu pôvodne založeného zmluvou o dielo podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, resp. vzhľadom na povahu účastníkov (subjekty obchodného práva) pri vzniku záväzkového vzťahu určil odvolací súd výšku úrokov z omeškania s plnením peňažného dlhu v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom ku dňu 26. júla 2006, otázku právneho posúdenia úrokov z omeškania posúdil odvolací súd v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

85. Z uvedených dôvodov dovolací súd konštatuje, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu názoru, ak pre určenie výšky úrokov z omeškania vo vzťahu upravenom Obchodným zákonníkom použil ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorý právny záver znamená odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej vo vyššie uvedenom stanovisku obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. septembra 2002, sp. zn. Obpj 3/2002, publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí č. 20/2003. Tento odklon založil prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a viedol k nesprávnemu právnemu záveru, na ktorom odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

86. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, najvyšší súd žalobcom napadnutý rozsudok dovolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.), a to v časti jeho II. výroku, ktorým odvolací súd „rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,04 % za každý deň omeškania zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 193 615,52 eur od 26. júla 2006 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti nároku na úrok z omeškania nad zákonnú sadzbu 9 % ročne žalobu zamietol.“ Najvyšší súd zároveň žalobcom napadnutý rozsudok dovolacieho súdu zrušil aj v časti jeho IV. a V. výroku, ktorými odvolací súd „Rozhodnutie súdu prvej inštancie v druhej výrokovej vete o trovách konania zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie voči žalovanému vo výške 73,67 % (IV. výrok). Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému vo výške 73,67 % (V. výrok).“ Najvyšší súd vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Banskej

bystrici na nové konanie a rozhodnutie (§ 450 C. s. p.).

87. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške trov konania (uznesenie zo dňa 27. september 2019, č. k. 63Cb/124/2007-1366), keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a/ C. s. p. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

88. Vydanie uznesenia o výške trov konania bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku okresného súdu, uznesenie o výške trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie o výške trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel a odporovalo by to princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MObdV/4/2012).

89. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

90. Odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

91. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.